

การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ประเภทกิจการก่อสร้าง*

Promoting Quality Of Life for The Foreign Construction Workers

วิสุจน์ รางทอง**

ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง***

ดร.ดุสิต ขาวเหลือง****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าว และวิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวประเภทกิจการก่อสร้าง โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวด้วยการสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าว จำนวน 17 ราย และ 2) ศึกษาวิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน จำนวน 12 ราย

ผลการวิจัยพบว่า แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาค่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพเดิมทำเกษตรกรรม และสาเหตุที่ย้ายถิ่นมาทำงานเพราะค่าจ้างแรงงานของไทยสูง และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมี 4 ด้านคือ 1) ด้านร่างกาย ไม่มีการตรวจสุขภาพก่อนทำงาน 2) ด้านจิตใจ ไม่พอใจหรือไม่มีความสุขกับสภาพการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวแอบเข้าเมืองผิดกฎหมายทุกคนและมีสภาพจิตใจอาการคิดถึงบ้านหรือบุคคลในครอบครัว 3) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการหรือนายจ้างทุกรายไม่มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึก เพื่อความจงรักภักดีในองค์กร 4) ด้านปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีพ ที่พักอาศัยเป็นห้องสังกะสี ไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในการทำงาน

วิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวมี 4 ด้านคือ 1) ด้านร่างกาย ต้องตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวก่อนรับทำงานและปัจจัยเสี่ยงจากการทำงานเป็นประจำทุกปี 2) ด้านจิตใจ นายจ้างต้องชักนำและส่งเสริมให้แรงงานต่างด้าวเป็นผู้เข้าเมืองทำงานอย่างถูกกฎหมาย ยึดความเที่ยงธรรม หลักสิทธิมนุษยชน 3) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม นายจ้างควรอบรมให้ความรู้ ขอความร่วมมือและให้แรงงานต่างด้าวปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของนายจ้าง และรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต 4) ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ นายจ้างต้องจ่ายอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามกฎหมายกำหนด ที่พักอาศัยควรต้องปลูกสร้างได้มาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พักอาศัยสำหรับลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้าง น้ำดื่มต้องสะอาดและอาหาร

*คุณภิญโญปรัชญาคุณภิญโญบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ควรดูแลสุขภาพอนามัย จัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอกับจำนวนแรงงาน จัดเตรียมตู้ยาสามัญประจำบ้านทั้งในพื้นที่ปฏิบัติงานและพื้นที่พักอาศัย

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต/ แรงงานต่างด้าว/ แรงงานก่อสร้าง

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study the living conditions of foreign labours. (2) to study methods for improving their quality of life. Through the qualitative research the research process had to 2 steps: (1) to study the living conditions of foreign labours through interviews 17 foreign labours. (2) to study methods for improving their quality of life by interviews and focus group with 12 experts who concerns experienced in improvement of labours' quality of life.

The research findings were that most of foreign labours were uneducated and some of them were lower than secondary school level. They were in agriculture. They became migrant labours in Thailand because of higher wages in Thailand. The factors affecting their quality of life were 4 aspects including, Physical, Psychological, Social and Environment, and Necessities of life. Firstly, Physical aspect: they had no health check-up. Secondly, Psychological aspect: foreign labours were unsatisfied and unhappy with their ways of living, especially of all the illegal immigration labours, and had got the mental symptoms of homesickness. Thirdly, Social and Environment aspect: most of them did not have any activities concerning awareness and loyalty to the organization. And finally, Necessities of life aspect: their shelters were made of zinc sheet and worked without personal protective equipment (PPE).

The methods for improving their quality of life had 4 aspects as followed: 1) Physical aspect, employers had to provide health check-up in the recruiting process and follow up health risk factors annually. 2) Psychological aspect, employers had to encourage foreign labours to become legally immigration labours and treated them with fairness under the principle of human rights. 3) Social and Environment aspect, employers should conduct on-the jobs-training and training sessions for awareness with rules and regulations about environmental issues that affected their lives. 4) Necessities of life aspect, were as followed: employers had to pay wages at the minimum rate by law, the shelters should have employee welfare housing construction standard, drinking water had to be clean, food should be eaten and cooked hygienic ally, and provided personal protective equipment as required enough to labours needs, medicine cupboard should be provided both at the construction site area and the shelter area.

Keywords : Quality of Life/ Foreign Labours/ Construction Workers

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพชีวิต คือ ความเป็นอยู่ทั่วไปของปัจเจกบุคคลและครอบครัวที่แสดงถึงความพึงพอใจในชีวิต ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดหาสิ่งจำเป็นต่างๆ ที่เป็นปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีพ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดีตามฐานะของตน เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคลและสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนด สร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้ และเพื่อทำให้การพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา บุคคลแต่ละคน และแต่ละครอบครัวจึงมีการพัฒนาตนเองสามารถช่วยยกระดับทั้งของตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม พัฒนาไปสู่สังคมอุดมคติ ปัญหาต่างๆ ในสังคมจะลดลงหรือหมดไป ประเทศต่างๆ จึงใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการที่จะพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้นจนถึงระดับมาตรฐานที่สังคมต้องการ เพื่อช่วยให้สมาชิกในสังคมทุกคนมีความกินดี อยู่ดี มีความสุขสมบูรณ์ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2551, หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ตระหนักว่าแรงงานต่างด้าวได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญของเศรษฐกิจไทย และมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในบริบทของการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมผู้สูงอายุ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, พ.ศ. 2555-2559, หน้า 5) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ(สำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักปลัดกระทรวงแรงงาน, 2558, หน้า 8) โดยเฉพาะในภาคธุรกิจก่อสร้าง ถ้าหากยังไม่มีการแก้ไขอย่างจริงจัง อาจทำให้เศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

เกิดอัมพาต และทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงจนไม่สามารถต่อสู้กับต่างชาติได้ในอนาคต (ภัทรพล เวทยสุภรณ์, 2558)

กว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาแรงงานอพยพจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเพื่อหางานเข้ามา โดยตลอด พักอาศัยอยู่รวมกันอย่างแออัดเป็นชุมชนเสื่อมโทรม ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและด้านสาธารณสุข ที่มีกเป็นแหล่งของโรคร้ายแรงในอดีต เช่น วัณโรค กาฬโรค และโรคเท้าช้าง เป็นต้น และจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข การตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อปี 2555 มีแรงงานต่างด้าวป่วยเป็นวัณโรค 2,034 คน ในจำนวนนี้อยู่ในระยะแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นจำนวน 195 คน เป็นโรคซิฟิลิสจำนวน 1,359 คน โรคเท้าช้าง 38 คน และมีสารเสพติดอีก 321 คน และโรคอื่นๆ เช่น โรคพยาธิไส้เดือน ไข้เลือดออก และมาลาเรีย เป็นต้น ซึ่งถือว่าอันตรายมากหากมีการนำมาแพร่เชื้อโดยไม่มีการควบคุมที่ดีพอ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ม.ป.ป.) ด้านสังคม เกิดเป็นแหล่งอาศัยและที่หลบซ่อนของผู้กระทำผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม การมั่วสุมในการกระทำผิดกฎหมายทั้งในเรื่องของยาเสพติด การค้าประเวณี ค้ามนุษย์ แหล่งอบายมุขในพื้นที่ กลุ่มอิทธิพลในด้านต่างๆ หรือถูกล่อลวงให้มาขอทาน รวมทั้งการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างในเรื่องต่างๆ ทั้งค่าแรงที่ถูก การจ่ายค่าตอบแทนที่น้อยกว่าความเป็นจริงหรือการโกงค่าแรง (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2554, หน้า 3-4) และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มแรงงานข้ามชาติคือ ความเครียดจากการย้ายถิ่นโดยเฉพาะปัญหา ด้านเศรษฐกิจและสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง (ศิริดา

เกษรศรี, ยาใจ สิทธิมงคล, และ Hegadoren, 2014) เพื่อช่วยส่งเสริมการบริหารงานภาครัฐ เสริมสร้างแรงงานต่างด้าวให้มีสภาพการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมส่งผลถึงศักยภาพและคุณภาพการทำงานที่ดีของแรงงานต่างด้าว อีกทั้งช่วยลดภาระการดูแลจากภาครัฐเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิขั้นพื้นฐานของตนเองซึ่งไม่ควรถูกละเมิดและการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสันติสุขภายในสังคมตามหลักสากล แสดงถึงความเจริญทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง
2. เพื่อศึกษาวิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาตามแนวคิดคุณภาพชีวิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจำแนกตามปัจจัยคุณภาพชีวิตระดับบุคคล 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ ซึ่งได้ปรับปรุงและพัฒนามาจากแนวคิดของ Kondo (1985, p. 66) นิสารัตน์ ศิลปเดช (2540, หน้า 85-86) สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล (2540, หน้า 18-19) และวิธีการการพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนามาจากแนวคิดของ Zhan (1992) นิสารัตน์ ศิลปเดช (2540, หน้า 167-170) ณลินพัฒน์ ณรงค์กุล (2541, หน้า 40) สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2548, หน้า 23) ทั้ง 4 ด้าน

คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 : ศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง

1. ผู้ให้ข้อมูลเป็นแรงงานต่างด้าวประเภทกิจการก่อสร้างงานอาคาร ทั้งแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายและเข้าเมืองผิดกฎหมายที่เป็นผู้ใช้แรงงาน วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ด้วยวิธีบอกต่อ รวมทั้งหมด 17 คน จากสถานประกอบการจำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วยแรงงานต่างด้าวกรรมกรชาวสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา 10 คน และชาวสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จำนวน 7 คน เป็นเพศชาย 10 คน เพศหญิง 7 คน และในจำนวนทั้งหมดนี้มีแรงงานแอบเข้าเมืองผิดกฎหมายจำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งนำเครื่องมือที่สร้างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.891

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยไปยังสถานที่ก่อสร้างงานอาคารจำนวน 3 แห่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สภาพการดำเนินชีวิตตามปัจจัยคุณภาพชีวิต โดยผู้วิจัยไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเอง ไม่นับการตีความหรือหาความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังหรือความหมายระหว่างบรรทัด และเขียนรายงานผลการ

เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าว

5. การสรุปข้อมูล สรุปตามกรอบแนวคิดการวิจัยตามปัจจัยคุณภาพชีวิตระดับบุคคล 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ

ตอนที่ 2: ศึกษาวิธีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง

1. ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้มีประสบการณ์ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสนทนากลุ่มประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญและหรือนักวิชาการระดับบริหารภาครัฐซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์หรือนักวิชาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน 2) ผู้ประกอบการหรือนายจ้างที่เป็นเจ้าของกิจการว่าจ้างแรงงานต่างด้าว 3) ผู้คุมงานหรือหัวหน้างานที่มีประสบการณ์ตรงในการบริหารจัดการ ร่วมการ ควบคุม สัมผัสและสังเกตเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวประเภทกิจการก่อสร้าง 4) ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้นำชุมชนพื้นที่สถานที่ตั้งที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง รวมผู้มีประสบการณ์จำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งนำเครื่องมือที่สร้างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาใช้ในการติดต่อและนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์ ตามเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องสะดวกและพร้อมให้ข้อมูล และนัดหมายวันเวลาผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม

ผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเรียนเชิญเข้าสนทนากลุ่มเพื่อการวิพากษ์ แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนแนวคิดในประเด็นต่าง ๆ เพื่อยืนยัน และสรุปวิธีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ผลสรุปรายงานการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวตอนที่ 1 ประกอบกับข้อมูลการสัมภาษณ์และทำการประมวล วิเคราะห์ สรุปข้อมูลวิธีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวขั้นต้นและนำเสนอบรรยายเพื่อการวิเคราะห์ ตรวจสอบยืนยันข้อมูล ด้วยการสนทนากลุ่ม เพื่อจะสรุปข้อมูลวิธีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าว

5. การสรุปข้อมูล สรุปตามกรอบแนวคิดการวิจัยตามปัจจัยคุณภาพชีวิตระดับบุคคล 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ

สรุปผลการวิจัย

สภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าว

1. สภาพทั่วไปของแรงงานต่างด้าว พบว่าแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่ได้รับการศึกษาและระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและก่อนย้ายถิ่นมาทำงานประเทศไทยมีอาชีพเกษตรกรรมเหตุผลย้ายถิ่นมาทำงานเพราะการจ่ายค่าตอบแทนแรงงานของประเทศไทยสูงกว่าประเทศต้นทางและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

2. สภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวพบด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพมีลำดับขั้นความสำคัญมากที่สุดและตามปัจจัยคุณภาพชีวิตระดับบุคคล 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ สรุปดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย แรงงานต่างด้าวเคยฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคเป็นส่วนใหญ่ การตรวจสุขภาพประจำปีของแรงงานต่างด้าวกลุ่มประเภทกิจการก่อสร้างมากกว่าครึ่งในรอบปีไม่มีการตรวจสุขภาพและพบแพทย์

2.2 ด้านจิตใจ แรงงานต่างด้าวส่วนมากไม่ค่อยพอใจกับสุขภาพร่างกายและจิตใจ มีสภาพจิตใจอาการคิดถึงบุคคลในครอบครัว รวมถึงไม่พอใจหรือไม่มีความสุขกับสภาพการดำเนินชีวิตเนื่องจากไม่มีบัตรต่างด้าว

2.3 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม องค์กรหรือผู้ประกอบการไม่มีกิจกรรมส่งเสริม สร้างจิตสำนึก เพื่อความจงรักภักดีในองค์กรเลย

2.4 ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพพื้นฐานขั้นต้นของแรงงานต่างด้าวมียปัจจัยย่อย 5 ปัจจัยคือ รายได้ ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย (ยารักษาโรค) ดังนี้

2.4.1 รายได้ ซึ่งรายได้จากการรับจ้างทำงานเป็นปัจจัยสำคัญจำเป็นพื้นฐานขั้นต้นลำดับแรกที่สุด ด้วยชีวิตของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างปกติในประเทศไทย จำเป็นต้องนำรายได้มาจับจ่ายใช้สอยสิ่งจำเป็นต่างๆ ในการดำรงชีพ และดูแลสุขภาพ รวมถึงสมาชิกในครอบครัวที่ต้องอุปการะ ดูแล ทั้งในประเทศไทยและประเทศต้นทาง แรงงานต่างด้าวมียรายได้ต่ำสุด 250 บาทต่อวัน ซึ่งค่าแรงที่แรงงานต่างด้าวได้รับต่ำกว่ากฎหมายเป็นแรงงานเทศาภิบาล

2.4.2 อาหารและน้ำดื่ม น้ำที่ใช้ในการบริโภคและอุปโภคใช้น้ำประปา น้ำดื่มเป็นน้ำกรองซึ่งแรงงานต่างด้าวเสียค่าใช้จ่ายเอง และมีแรงงานต่างด้าวส่วนน้อยประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาหารแบบกึ่งสุกกึ่งดิบและดิบรับประทานโดยเฉพาะ ลาบ ก้อย

2.4.3 เครื่องนุ่งห่ม ชุดปฏิบัติงาน แรงงานต่างด้าวสามารถสวมใส่ชุดทั่วไปปฏิบัติงานได้และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ในการทำงาน นายจ้างทุกรายไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลบริการหรือเป็นข้อกำหนดให้สวมใส่ในการปฏิบัติงาน

2.4.4 การดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย ในพื้นที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวไม่มีผู้ยาสมาญประจำบ้านเบื้องต้นไว้บริการ แต่ในพื้นที่ทำงานนายจ้างบางรายมีผู้ยาสมาญประจำบ้านเบื้องต้นไว้บริการ ส่วนเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินบริเวณพื้นที่พักอาศัยและพื้นที่ทำงานไม่เคยติดประกาศเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินให้ทราบทุกพื้นที่ รวมถึงแรงงานต่างด้าวทุกคนไม่รู้จักและไม่เข้าใจสิทธิของประกันสังคม

วิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าว

สรุปสิ่งจำเป็นด้านต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการตามเกณฑ์พื้นฐานจำเป็นด้วยวิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกิจการก่อสร้างระดับบุคคล 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย

1.1 การตรวจสุขภาพ ต้องดำเนินการตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวก่อนอนุญาตให้ทำงาน นายจ้างต้องมั่นใจว่าแรงงานต่างด้าวที่รับเข้าทำงานมีสุขภาพดีไม่นำโรคภัยมาแพร่ระบาดแก่สังคมและประชาชนชาวไทย

1.2 การตรวจสุขภาพประจำปีเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงการทำงาน นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวตามปัจจัยเสี่ยงจากการทำงานเป็นประจำทุกปี

1.3 การพักผ่อนของแรงงานต่างด้าว ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมงการทำงานของลูกจ้างเป็นหลักสำคัญ จำนวนชั่วโมงการทำงานล่วงเวลารวมการทำงานในวันหยุดไม่เกิน 36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งนายจ้างควรส่งเสริมและมีส่วนควบคุมดูแล

2. ด้านจิตใจ

2.1 การรับแรงงานต่างด้าวเข้าทำงานต้องรับเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายเข้าทำงานเท่านั้น หรือดำเนินการชักนำส่งเสริมทำให้ลูกจ้างเป็นบุคคลเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ร่วมโครงการ MOU เป็นต้น

2.2 การปฏิบัติต่อลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม ต้องรับผิดชอบและดูแลแรงงานต่างด้าว ปฏิบัติต่อลูกจ้างด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคทั้งแรงงานชาวไทยและแรงงานต่างด้าว ต้องไม่เอาเปรียบแรงงานต่างด้าว เช่น จ่ายเงินค่าจ้างในการทำงานและการทำงานล่วงเวลาเต็มอัตราตามกฎหมายกำหนด และเงินรายเดือนออกตรงเวลา จัดหาชุดปฏิบัติงาน อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และสวัสดิการที่พักอาศัย เป็นต้น

2.3 ความรักสามัคคีปรองดองในที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน นายจ้างและหัวหน้างานควรดูแลแนะนำให้แรงงานสามัคคีปรองดองกันเป็นสำคัญเพื่อความรักความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความสุขจากการทำงานในการพักอาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน

2.4 หลักสิทธิมนุษยชน หลักมนุษยธรรม และหลักความถูกต้อง นายจ้างต้องส่งเสริมและดูแลเอาใจใส่แรงงานต่างด้าว ทั้งเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย ให้ได้รับสิทธิตามหลักสิทธิมนุษยชน หลักมนุษยธรรมและหลักความถูกต้อง ตามสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันทุกคน เช่น รายได้จากการรับจ้าง

ทำงานตามหน้าที่ ที่พักอาศัย น้ำดื่ม ชุดปฏิบัติงาน ยารักษาโรคเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อย เป็นต้น

3. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.1 การฝึกอบรม ควรคำนึงถึงภาษาที่ใช้สื่อสารกับแรงงานต่างด้าว ต้องจัดอบรม ปฐมนิเทศ กฎระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย สิทธิขั้นพื้นฐานของแรงงานต่างด้าว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ขอความร่วมมือให้แรงงานต่างด้าวปฏิบัติตามข้อกำหนด และสิ่งที่แรงงานควรพึงปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของนายจ้าง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในชุมชนที่พักอาศัยและชุมชนเจ้าของพื้นที่เดิม

3.2 ควรต้องประสานความร่วมมือทำความเข้าใจและชี้แจงข้อพึงปฏิบัติและรูปแบบการควบคุมพื้นที่ที่พักอาศัยชุมชนแรงงานก่อสร้างกับผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนหรือผู้นำฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่

3.3 สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกันระหว่างแรงงานต่างด้าวและสมาชิกในชุมชนพื้นที่เดิม เพื่อป้องกันภัยอันตราย สิ่งผิดกฎหมาย อบายมุข และยาเสพติด ทำกิจกรรมตามความจำเป็นที่อาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกของตนทุกคนทุกครอบครัว

4. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ

4.1 รายได้

4.1.1 อัตราค่าจ้างแรงงาน นายจ้างต้องจ่ายตามตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 เพราะว่ารายได้จากการรับจ้างทำงานเป็นปัจจัยจำเป็นพื้นฐานขั้นต้นสำคัญที่สุดลำดับแรกของแรงงานต่างด้าว เพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายใช้สอยสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ในการดำรงชีพ

4.1.2 กำหนดมาตรการป้องปรามยับยั้ง ป้องกันสิ่งผิดกฎหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว โดยนายจ้างและผู้นำชุมชนควรมี

ส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการป้องปราม ยับยั้ง ป้องกัน สิ่งผิดกฎหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว เช่น เล่นหวย การพนันหรือยาเสพติด เป็นต้น

4.1.3 ภาครัฐต้องดำเนินการปราบปรามเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรืออำนวยความสะดวกกับขบวนการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยควบคุมเจ้าหน้าที่ภาครัฐป้องปราม ปราบปรามอย่างจริงจัง เคร่งคัด ไม่ให้มีส่วนร่วมหรืออำนวยความสะดวกกับขบวนการนำพาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย และต้องกำหนดบทลงโทษอย่างเต็มอัตรา เพื่อป้องปรามไม่ให้บุคคลอื่นกระทำซ้ำอีก

4.2 ที่พักอาศัย ต้องปลูกสร้างที่พักอาศัยได้ตามมาตรฐานมีลักษณะตามประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานกระทรวงแรงงาน เรื่อง มาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พักอาศัยสำหรับลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้าง

4.3 อาหารและน้ำดื่ม จัดหาน้ำสะอาดสำหรับบริโภค ถูกสุขอนามัยอย่างเพียงพอ เช่น น้ำประปา เป็นต้น บริการให้กับแรงงานตลอดช่วงเวลาทำงานปกติและการทำงานล่วงเวลา

4.4 อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เป็นข้อกำหนดพื้นฐานทางกฎหมายที่นายจ้างต้องจัดหาให้แรงงานต่างด้าวใช้สวมใส่ในการปฏิบัติงาน และต้องมีคู่มือข้อบังคับให้สวมใส่ พร้อมอบรมให้ความรู้ถึงคุณประโยชน์จากการสวมใส่ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล แต่ถ้าลูกจ้างไม่ปฏิบัติตาม นายจ้างต้องมีวิธีการกำหนดโทษและลงโทษ

4.5 การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย

4.5.1 ชูดยาสามัญประจำบ้าน ควรต้องจัดชูดยาสามัญประจำบ้านขั้นต้นและเป็นหน้าที่ของนายจ้างต้องจัดหาและจัดเตรียมไว้ในพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นพื้นฐานขั้นต้นตามกฎหมาย เมื่อ

แรงงานต่างด้าวมียาอาการป่วยหรือบาดเจ็บเล็กน้อย (ปวดหัว ตัวร้อน เป็นไข้ ของมีคมบาด) สามารถดูแลตนเอง และทำความสะอาดแผลด้วยตนเองได้

4.5.2 เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินของหน่วยงานบริการสาธารณะ กรณีฉุกเฉินแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วยรุนแรงหรือเกิดอุบัติเหตุ นายจ้างควรต้องมีเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉินของหน่วยงานบริการสาธารณะติดประกาศไว้ให้แรงงานทราบโดยทั่วถึงทุกพื้นที่ ทั้งในพื้นที่ปฏิบัติงานและพื้นที่พักอาศัย อีกทั้งนายจ้างต้องแต่งตั้งหรือมอบหมายให้หัวหน้างานหรือบุคคลที่สื่อสารภาษาไทยได้เป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานขอความช่วยเหลือ

4.5.3 การใช้สิทธิรักษาพยาบาล นายจ้างต้องส่งเสริมและนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่กระบวนการดำเนินการทางกฎหมายให้เป็นบุคคลเข้าเมืองถูกกฎหมายอย่างถูกต้อง เช่น ร่วมโครงการ MOU เป็นต้น และเข้าสู่ระบบการประกันสุขภาพอย่างถูกต้อง หรือเป็นกลุ่มที่สามารถใช้สิทธิประกันสังคม เมื่อแรงงานต่างด้าวเจ็บป่วยจะใช้สิทธิรักษาพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สภาพการดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าวและวิธีการการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแรงงานต่างด้าวตามปัจจัยคุณภาพชีวิต สามารถนำมาเป็นข้ออภิปรายที่มีสาระสำคัญดังนี้

1. ด้านร่างกาย ด้วยผู้ประกอบการหรือนายจ้างทุกรายไม่มีข้อกำหนดให้แรงงานต่างด้าวตรวจสุขภาพก่อนทำงานและตรวจสุขภาพประจำปีแม้แต่รายเดียว ฉะนั้นการตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าวก่อนอนุญาตให้ทำงานเป็นสิ่งจำเป็นสำคัญ เพื่อมั่นใจว่าแรงงานต่างด้าวที่รับเข้าทำงานมีสุขภาพดี มั่นใจว่าแรงงานต่างด้าวมีความเป็นปกติทางร่างกายสมบูรณ์ครบถ้วน สอดคล้อง

กับทฤษฎีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายที่ หมายถึง การมีสุขภาพดี มีความเป็นปกติทางร่างกายสมบูรณ์ครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง มีพลังกำลังที่สามารถทำกิจการงานได้ดี (นิคาร์ตัน ศิลปะเดช, 2540) และรวมถึงการตรวจสุขภาพประจำปีเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงการทำงาน นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างตามปัจจัยเสี่ยงของการทำงานเป็นประจำทุกปีและเป็นหลักประกันสุขภาพที่ดีกับแรงงานต่างด้าว รวมถึงเป็นการส่งเสริมมติการประชุมจากคณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน (กนร) ด้วย (สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2559) เพื่อเป็นการบังคับให้แรงงานต่างด้าวมีหลักประกันสุขภาพ และมั่นใจได้ว่ามีสุขภาพร่างกายปกติสมบูรณ์แข็งแรง

2. ด้านจิตใจ แรงงานต่างด้าวส่วนมากไม่ค่อยพอใจกับสุขภาพร่างกายและจิตใจ มีสภาพจิตใจอาการคิดถึงบ้านหรือบุคคลในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของชาวจีนที่มาทำงานก่อสร้างในสิงคโปร์ ไม่มีความสุขในการทำงานเนื่องจาก คิดถึงบ้าน ว่าเหว (Low Sui Pheng, Liu Jun Ying, and Soh Shan, 2008) และไม่พอใจหรือไม่มีความสุขกับสภาพการดำเนินชีวิตเนื่องด้วยไม่มีบัตรต่างด้าว เป็นเรื่องปกติของแรงงานต่างด้าวแอบเข้าเมืองผิดกฎหมายเพราะกลัวถูกเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้ใช้กฎหมายจากหลายหน่วยงานจับกุมและส่งตัวกลับประเทศต้นทาง นายจ้างต้องยินยอมดำเนินการและชักนำส่งเสริมและทำให้แรงงานต่างด้าวเป็นผู้เข้าเมืองทำงานอย่างถูกกฎหมาย เช่น โดยเข้าร่วมโครงการ MOU การทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เป็นต้น

3. ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม องค์กรหรือผู้ประกอบการทุกรายไม่มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึก เพื่อความจงรักภักดีในองค์กร แต่มีผู้ประกอบการบางราย

มีกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในบริเวณพื้นที่ชุมชนรอบข้างและใกล้เคียงในช่วงวันสำคัญอย่างวันพ่อและวันแม่ เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของลูกจ้างในทุกๆ ระดับในกิจกรรมต่างๆ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวิธีการความรับผิดชอบต่อสังคม, 2553) และนายจ้างควรต้องดำเนินการอบรมให้ความรู้ ขอความร่วมมือและให้แรงงานก่อสร้างปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของนายจ้าง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดและความอยู่ดีมีสุขของมวลมนุษยชาติ (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวิธีการความรับผิดชอบต่อสังคม, 2553) และนายจ้างควรประสานความร่วมมือ ทำความเข้าใจและชี้แจงข้อพึงปฏิบัติและวิธีการควบคุมพื้นที่แรงงานก่อสร้างกับผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ฝ่ายปกครอง เพื่อปรับทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน และเป็นหลักประกันร่วมกัน เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกันระหว่างแรงงานต่างด้าวและสมาชิกในชุมชนพื้นที่เดิม เพื่อจะได้ช่วยเหลือร่วมมือกัน การทำกิจกรรมตามความจำเป็น เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของลูกจ้างในทุกๆ ระดับในกิจกรรมต่างๆ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมวิธีการความรับผิดชอบต่อสังคม, 2553)

4. ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพ

4.1 รายได้ แรงงานต่างด้าวมีรายได้ต่ำสุด 250 บาทต่อวัน นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างแรงงานตามกฎหมาย นายจ้างต้องไม่มีข้ออ้างใด ๆ และต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และตัวแรงงานต่างด้าวต้องเก็บข้อมูลการทำงานไว้และนำอัตรา

ค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายส่วนที่ขาดมาเรียกกร้องมีอายุความ 2 ปี แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ภาครัฐตรวจพบนายจ้างจะมีความผิด ด้วยการจ่ายค่าจ้างและการให้ค่าตอบแทนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานขององค์กรซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งมาตรฐานการครองชีพจะถูกปรับปรุงได้ก็โดยมีการจ้างงานเต็มเวลาและมีความมั่นคง การขาดซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นสาเหตุที่สำคัญในการเกิดปัญหาด้านสังคม การปฏิบัติด้านแรงงานมีผลกระทบต่ออย่างมากกับการให้ความเคารพต่อหลักนิติธรรมและในแง่ความรู้สึกด้านความเป็นธรรมของสังคม การปฏิบัติด้านแรงงานที่รับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อความยุติธรรมทางสังคม (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวิธีการความรับผิดชอบต่อสังคม, 2553)

4.2 ที่พักอาศัย ในภาพรวมการจัดสวัสดิการปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพเกี่ยวกับที่พักอาศัย นายจ้างยังมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการสวัสดิการแรงงานกระทรวงแรงงาน เรื่องมาตรฐานด้านสวัสดิการแรงงานที่พักอาศัยสำหรับลูกจ้างประเภทกิจการก่อสร้างอยู่จำนวนหลายหัวข้อซึ่งนายจ้างต้องดำเนินการปรับปรุงให้ดีขึ้น ขึ้นต่อดังผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

4.3 อาหารและน้ำดื่ม ลักษณะของน้ำที่ใช้ในการบริโภคและอุปโภคใช้น้ำประปา แต่แรงงานต่างด้าวทุกคนดื่มเฉพาะน้ำกรองและเสียค่าใช้จ่ายเอง สอดคล้องกับพฤติกรรมกรบริโภคน้ำของประชาชนคนไทยส่วนใหญ่บริโภคน้ำบรรจุภาชนะปิดสนิท (นันทกา หนูเทพ, 2553) และมีแรงงานต่างด้าวส่วนน้อยประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาหารแบบกึ่งสุกกึ่งดิบและดิบรับประทานโดยเฉพาะ ลาบ ก้อย ส่วนมากเป็นชาวสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชาซึ่งมีพื้นที่เขตแดนติดต่อกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และสอดคล้องกับการประกอบอาหารรับประทาน

ของประชาชนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนประชาชนที่รับประทานอาหารปรุงแบบสุกๆ ดิบๆ มากกว่าภาคอื่นๆ (นันทกา หนูเทพ, 2553)

4.4 เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ในการทำงาน นายจ้างไม่มีให้ใช้ซึ่งขัดต่อข้อกำหนดทางกฎหมายที่กำหนดให้นายจ้างต้องจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลสวมใส่ในการทำงานให้พอเพียงกับจำนวนลูกจ้าง ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขภาพ อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความเป็นอยู่ทางด้านร่างกายและจิตใจ และสังคมของแรงงานให้อยู่ในระดับสูงสุด เพื่อเป็นการปกป้องแรงงานจากความเสี่ยงต่อสุขภาพ (มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวิธีการความรับผิดชอบต่อสังคม, 2553)

4.5 การดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย นายจ้างต้องจัดให้มีตุ้ยยาสามัญประจำบ้านประจำที่พักอาศัย และในพื้นที่การทำงาน เพื่อดูแลบรรเทาอาการป่วยปฐมพยาบาลในเบื้องต้นแก่ลูกจ้าง และเมื่อแรงงานต่างด้าวมีอาการป่วยหรือบาดเจ็บเล็กน้อย (ปวดหัว ตัวร้อน เป็นไข้ ของมีคมบาด) จะมีวิธีการดูแลตนเองด้วยการซื้อยาทานเอง และทำความสะอาดแผลเองทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่า หากแรงงานข้ามชาติและผู้มีปัญหาสถานะบุคคลเจ็บป่วยไม่มากนักซื้อยากินเอง (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1. การส่งเสริมและทำให้แรงงานต่างด้าวเป็น ผู้เข้าเมืองทำงานอย่างถูกกฎหมาย

1.1 ภาครัฐ ต้องดำเนินการควบคุม กำจัด ขบวนการนำพาคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายคือ

พวงนายหน้าให้หมดไปจากระบบ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ภาครัฐที่มีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกหรือมีส่วนร่วม ในขบวนการนี้อย่างเคร่งครัดจริงจัง

1.2 ผู้ประกอบการหรือนายจ้าง ต้อง ยินยอมดำเนินการและปฏิบัติตามกฎหมายอย่าง เคร่งครัดตามหลักนิติธรรมของไทย และนำแรงงานที่ แอบเข้าเมืองผิดกฎหมายเพื่อทำงานเข้าสู่ระบบอย่าง ถูกต้องกลายเป็นผู้เข้าเมืองทำงานอย่างถูกกฎหมาย เช่น ช่องทาง MOU ในปัจจุบัน เป็นต้น

1.3 หัวหน้างานในสถานประกอบการ กิจการก่อสร้าง ต้องมีส่วนร่วมในการผลักดันแรงงาน ต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ด้วยการเจรจากับ ผู้ประกอบการหรือนายจ้างให้ช่วยเหลือตน ต้องไม่ บังคับตนให้เป็นผู้จัดหาที่พักพิงในบริเวณที่พักอาศัย ของชุมชนแรงงานก่อสร้างให้กับแรงงานต่างด้าว เข้าเมืองผิดกฎหมายและหรือมีหน้าที่เป็นผู้อำนวย ความสะดวกการทำงาน

1.4 ผู้นำฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำ ชุมชน และสมาชิกในชุมชน ต้องมีส่วนกดดัน เผ่าระวัง และตรวจตราอาณาเขตพื้นที่ของชุมชน ประสานงาน กับผู้ประกอบการหรือนายจ้าง แสดงเจตนาของสมาชิก ชุมชนให้ชัดเจน สมาชิกในสังคมและชุมชนแห่งนี้ไม่สง เสริมการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายมาทำงานอยู่ใน อาณาเขตพื้นที่ชุมชนและหรือมาพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ ชุมชน

2. การส่งเสริมองค์ความรู้ขั้นพื้นฐานที่จำเป็น

2.1 ภาครัฐ

2.1.1 จัดทำคู่มือสำหรับแรงงานข้าม ชาติ ควรต้องหาความร่วมมือระหว่างประเทศ จัดทำ คู่มือแนะนำประเทศไทยเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและ วัฒนธรรมที่จำเป็น กฎระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย สิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษและภาษา

ราชการของประเทศต้นทางแรงงานกลุ่มเป้าหมายที่ มุ่งหวังให้เข้าสู่ประเทศเป็นผู้ใช้แรงงาน

2.1.2 การหาความร่วมมือกับประเทศ สมาชิกประชาคมอาเซียน ให้นำองค์ความรู้ในคู่มือ สำหรับแรงงานข้ามชาติ ไปสื่อสารให้กับผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเป้าหมาย มีโอกาสเข้าถึง สามารถศึกษาได้ทำความ เข้าใจได้ด้วยตนเองหรือมีหน่วยงานภาครัฐจัดอบรมให้ ความรู้แก่ผู้ใช้แรงงานกลุ่มเป้าหมาย ก่อนตัดสินใจเข้า มาทำงานในประเทศไทย

2.1.3 จัดทำ “คู่มือการว่าจ้างผู้ใช้ แรงงานข้ามชาติทำงานเป็นลูกจ้าง” เป็นคู่มือหรือ วิธีการ ความรู้ที่นายจ้างต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย สิทธิขั้นพื้นฐาน และไม่ขัด กับมาตรฐานสากล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ ผู้ประกอบการหรือนายจ้างที่มีความรู้ ทรัพยากรและ ทุนจำกัด เช่น วิสาหกิจรายย่อย (วิสาหกิจที่จ้างงาน ไม่เกิน 5 คน และไม่ได้อจดทะเบียนพาณิชย์) เป็นต้น

2.1.4 เจ้าหน้าที่ภาครัฐประสานงาน กลาง ควรมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เข้าใจวัฒนธรรมประเพณี สภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และมีความสามารถ ในการสื่อสาร การใช้ภาษาประเทศต้นทางของกลุ่ม ผู้ใช้แรงงานได้อย่างถูกต้อง เช่น หน่วยงานภาษา ต่างประเทศ เป็นต้น ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยสื่อสารภาษาประเทศต้นทางของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน บริการหน่วยงานภาครัฐในแต่ละเขตหรือจังหวัด ตามการร้องขอการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคอยบริการ อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือสนับสนุนองค์กรเอกชน ตามการร้องขอความ อนุเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). *รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน* (จปฐ.). กรุงเทพฯ: บีทีเอสเพรส.
- ณลินพัฒน์ ณรงค์กุล. (2541). *การพัฒนาคุณภาพชีวิต*. ม.ป.ท.
- นันทกา หนูเทพ. (2553). *พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารและน้ำของประชาชนไทย ปี 2553*. เข้าถึงได้จาก http://foodsafety.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=552&filename=Research_2016
- นิสารัตน์ ศิลปเดช. (2540). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: พิเศษการพิมพ์
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานพุทธศักราช 2551. (2551, 27 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 6-10.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2511. (2554, 14 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. มาตรฐานเลขที่ มอก. 26000-2553.
- ภัทรพล เวทยสุภรณ์. (2558). *บ้านไม่บานกับอาจารย์เขียว ชอบช่วย วิฤทธิแรงงาน ในภาคธุรกิจก่อสร้าง*. เข้าถึงได้จาก http://www.homeloverthai.com/index.php?option=com_content&task=view&id=1585&Itemid=104
- ศิริดา เกษรศรี, ยาใจ สิทธิมงคล และ Hegadoren, K. M. (2014, July-September). J NURS SCI, 32(3).
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). *สถานการณ์คนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทย*. เอกสารประมวลสถิติด้านสังคม 4/2554, สิงหาคม 2554 (หน้า 3-4).
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). *รายงานสุขภาพคนไทย 2556 “ปฏิรูปประเทศไทย ปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ เพิ่มพลังพลเมือง”* หน้า 138-142. เข้าถึงได้จาก <http://www.hiso.or.th/hiso5/report/report2013T.php>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ม.ป.ป.). *บทความสุขภาพ แรงงานต่างด้าวกับโรคเสียงพึมพำ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/24921-แรงงานต่างด้าว%20กับโรคเสียงพึมพำ.html>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)*.
- สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2559, 26 กรกฎาคม). *แจ้งแนวทางการดำเนินงานแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพและการรับไปรับรองแพทย์* คำสั่งที่ สธ. 0209.01/ว1607.
- สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). *รายงานผลการศึกษา โครงการกำหนดดัชนีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

สำนักงานสภาพัฒนาการเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักปลัดกระทรวง
แรงงาน. (2558). รายงานผลการสัมมนาเรื่องการบริหารจัดการด้านแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนา
ภาคอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. ม.ป.ท.

สุวัฒน์ มหัตถนิรันดร์กุล, วิระวรรณ ตันติพิวัฒนสกุล, วนิดา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ, และราณี
พรมานะจิริกุล. (2540). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัด
และ 26 ตัวชี้วัด. ม.ป.ท.

Kondo, A. K. (1985). Population and the Quality of Life. In *Training in Population Education in
the Pacific*. (p.66). Bangkok: Unesco Regional Office for Population Education in Asia
and the Pacific.

Low Sui Pheng, Liu Jun Ying, and Soh Shan. (2008). *Chinese foreign workers in Singapore's
construction industry*. Journal of Technology Management in China 3, pp. 211-223

Zhan, L. (1992). Quality of life: Conceptual and measurement issues. *Journal of Advance
Nursing*, 17(7), 795-800.